

Τα ιστολόγια ως μέσο επικοινωνίας ανάμεσα στις βιβλιοθήκες και τους βιβλιοθηκονόμους

Γεωργία Κατσαρού

Διεθνές Κέντρο Ελληνικών και Μεσογειακών Σπουδών

1. Εισαγωγή

Οι χρήστες του Διαδικτύου έχουν διαπιστώσει ριζικές αλλαγές στις υπηρεσίες που τους προσφέρονται τα τελευταία χρόνια. Τους δίνεται πλέον η δυνατότητα να συμμετέχουν και αυτοί στον εμπλουτισμό του με μεγάλη ευκολία και χωρίς ειδικές τεχνικές ικανότητες. Το Διαδίκτυο έχει γίνει πιο κοινωνικό και επιτρέπεται η αποθήκευση, δημοσίευση, οργάνωση και διάδοση προσωπικών αρχείων. Η δραματική αυτή αλλαγή που προκαλεί το ενδιαφέρον και τη συμμετοχή των περισσότερων χρηστών λέγεται Web 2.0. Οι βιβλιοθήκες για άλλη μία φορά δεν έμειναν πίσω όσο αφορά τις νέες τάσεις. Όπως πάντα πηγαίνουν παράλληλα με τις τεχνολογικές εξελίξεις και βρίσκουν τρόπους ώστε να μην τις αφήσουν ανεκμετάλλευτες. Το αποτέλεσμα είναι η δημιουργία της Βιβλιοθήκης 2.0 που προσφέρει νέες υπηρεσίες και δυνατότητες συμμετοχής στο χρήστη. Ταυτόχρονα, οι βιβλιοθηκονόμοι συμμετέχουν και αυτοί προσωπικά με δυναμικότητα σε όλες αυτές τις εξελίξεις και ανακαλύπτουν συνεχώς καινούργιους τρόπους επικοινωνίας και ενημέρωσης.

2. Web 2.0

Προς το παρόν δεν υπάρχει συγκεκριμένος ορισμός για το Web 2.0 και πολλές φορές έχει δημιουργηθεί διαφωνία με τη μία μεριά να υποστηρίζει ότι έχουμε να κάνουμε με μία διαδικτυακή επανάσταση και την άλλη να λέει ότι έχουμε να κάνουμε με κάτι ανούσιο το οποίο προωθείται καθαρά και μόνο για λόγους μάρκετινγκ.

Ο όρος αναφέρθηκε για πρώτη φορά το 2004 από τους Tim O'Reilly και Dale Dougherty της εταιρίας O'Reilly Media, οι οποίοι με το Web 2.0 περιέγραφαν τις καινούργιες διαδικτυακές τάσεις και επαγγελματικά μοντέλα. Στο Web 2.0 βλέπουμε ότι δεν υπάρχουν παθητικοί χρήστες καθώς οποιοσδήποτε μπορεί να συνεισφέρει στη διαμόρφωση του περιεχομένου, υπάρχει εμπιστοσύνη στην πληροφορία που καταχωρεί ο χρήστης και προσφέρονται ενισχυμένες εμπειρίες χρηστών (rich user experiences) όπως το Google Maps (2007). Επίσης η διανομή της πληροφορίας και των αρχείων είναι συμμετοχική και η διαδικτυακή διαφήμιση των προϊόντων μπορεί στην ουσία να υπάρξει σε οποιαδήποτε ιστοσελίδα με το περιεχόμενο των διαφημίσεων προσαρμοσμένο σε αυτό των ιστοσελίδων, (O'Reilly 2005)

Το Web 2.0 είναι η εξελιγμένη έκδοση του αρχικού Web (Web 1.0) η οποία χαρακτηρίζεται από την αυξημένη αλληλεπίδραση μεταξύ των χρηστών και στην οποία πρωταγωνιστικό ρόλο έχουν τα ιστολόγια, τα RSS Feeds, τα tags, τα wikis, το social bookmarking και όλες οι υπηρεσίες που επιτρέπουν στους χρήστες να συμμετέχουν έμπρακτα και να έχουν πλήρη έλεγχο των προσωπικών τους δεδομένων. Οι υπηρεσίες αυτές προσφέρονται κατά κύριο λόγο δωρεάν ή με πολύ χαμηλό κόστος, με προαπαιτούμενο την εγγραφή του χρήστη σε αυτές.

2.1. Tags

Η οργάνωση της πληροφορίας που καταχωρούν πλέον στο Διαδίκτυο οι εκατομμύρια χρήστες του γίνεται με τη χρήση tags (folksonomy) από τους ίδιους τους χρήστες και όχι με τη χρήση ευρετηρίων (taxonomy) (O'Reilly 2005). Τα tags είναι λέξεις της φυσικής γλώσσας οι οποίες αποτελούν τη θεματική περιγραφή ενός ψηφιακού αρχείου. Βλέπουμε ότι ξεφεύγουμε από την ξύλινη βιβλιοθηκονομική γλώσσα, δεν υπάρχει ελεγχόμενο λεξιλόγιο ούτε ιεραρχίες και οι χρήστες δίνουν τις περιγραφές που αυτοί θέλουν στα αρχεία τους. Ένας από τους λόγους για τους οποίους οι χρήστες χρησιμοποιούν τα tags είναι η εύκολη ανάκτηση της πληροφορίας που έχει αποθηκευτεί. Πρόκειται για ένα εγωκεντρικό σύστημα καθώς οι χρήστες χρησιμοποιούν κατά κύριο λόγο τις λέξεις που θα βοηθούσαν αυτούς τους ίδιους να ανακτήσουν τη συγκεκριμένη πληροφορία και όχι αυτές που είναι πιθανό να χρησιμοποιούσαν και οι υπόλοιποι χρήστες του Διαδικτύου (Hammond et.al. 2005).

3. Βιβλιοθήκη 2.0 (Library 2.0)

Όπως με το Web 2.0 δεν υπάρχει ένας συγκεκριμένος ορισμός για τη Βιβλιοθήκη 2.0 (Library 2.0) αλλά με απλά λόγια μπορούμε να πούμε ότι είναι η υιοθέτηση του Web 2.0 στις διαδικτυακές υπηρεσίες της βιβλιοθήκης. Ανάμεσα στα χαρακτηριστικά της είναι η χρησιμοποίηση τεχνολογιών πολυμέσων που επιτρέπουν την αλληλεπίδραση και τη συμμετοχή των χρηστών, στις διαδικτυακές υπηρεσίες και συλλογές της βιβλιοθήκης. Είναι επικεντρωμένη στον χρήστη, προσφέρει τις υπηρεσίες της χρησιμοποιώντας πολυμέσα, είναι πλούσια σε κοινωνικές αλληλεπιδράσεις και επιτρέπει στους χρήστες να συμβάλλουν στις αλλαγές της βιβλιοθήκης (Maness 2006). Επιπροσθέτως μπορούμε να πούμε ότι είναι η αντίδραση των βιβλιοθηκονόμων σε όλη την τεχνολογική εξέλιξη που λαμβάνει χώρα τα τελευταία χρόνια και η υιοθέτησή της στη βιβλιοθήκη η οποία έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχει μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στους χρήστες και να αναπτύσσονται νέοι μέθοδοι επικοινωνίας και υπηρεσιών πληροφόρησης με κοινωνικό χαρακτήρα (Curran, Murray & Christian 2007, pp.288-297).

Συγγραφείς όπως ο Breeding (2006, quoted in Maness 2006) πιστεύει ότι πολλές βιβλιοθήκες παλεύουν ακόμα να αποκτήσουν αυτά που έπρεπε από το Web 1.0, όπως απλές και στατικές διαδικτυακές υπηρεσίες και ότι είναι πολύ νωρίς ακόμα να μιλάμε για Βιβλιοθήκη 2.0. Στην πράξη όμως θα δούμε ότι ένας μεγάλος αριθμός βιβλιοθηκών έχει ήδη αρχίσει να χρησιμοποιεί τις Web 2.0 υπηρεσίες που θα αναφερθούν στη συνέχεια και να μετατρέπει τις Διαδικτυακές του υπηρεσίες σε Βιβλιοθήκη 2.0.

3.1. Υπηρεσίες του Web 2.0 που χρησιμοποιούνται στη Βιβλιοθήκη 2.0

3.1.1 Συγχρονισμένη ανταλλαγή μηνυμάτων (Synchronous messaging)

Η συγχρονισμένη ανταλλαγή μηνυμάτων γνωστή και ως Instant Messaging (IM) επιτρέπει την επικοινωνία μεταξύ χρηστών του Διαδικτύου σε πραγματικό χρόνο. Επιτρέπει στον χρήστη να πληκτρολογεί το μήνυμά του, να το στέλνει σε άλλους χρήστες που βρίσκονται ταυτόχρονα στο Διαδίκτυο και να λαμβάνει απαντήσεις από αυτούς. Αυτή τη στιγμή το MSN Messenger (MSN Messenger 2007), το Yahoo! Messenger (Yahoo! Messenger 2007) και το Google Talk (Google Talk 2007) είναι από τις πιο διαδεδομένες υπηρεσίες συγχρονισμένης ανταλλαγής μηνυμάτων.

Η σε πραγματικό χρόνο επικοινωνία δεν χρειάζεται πλέον να γίνεται πρόσωπο με πρόσωπο αλλά δίνεται η δυνατότητα Διαδικτυακής συζήτησης η οποία μπορεί να ενισχυθεί απο ήχο και εικόνα. Ένα από τα μεγαλύτερα πλεονεκτήματα της συγχρονισμένης ανταλλαγής μηνυμάτων είναι ότι για πρώτη φορά μπορεί να αποθηκευτεί η συζήτηση που γίνεται μεταξύ των χρηστών και έπειτα να ανακτηθεί, να μελετηθεί, να καταλογογραφηθεί, να αξιολογηθεί και να αναλυθεί προσεκτικά (Maness 2006).

3.1.2 RSS Feeds

Η καθημερινή ενημέρωση ενός χρήστη του Διαδικτύου μπορεί να προέρχεται από ιστολόγια, ιστοσελίδες, βάσεις δεδομένων κτλ. Αμέσως μαζεύεται ένας πολύ μεγάλος αριθμός πηγών ο οποίος ανανεώνεται καθημερινά και τον οποίο είναι πολύ δύσκολο να παρακολουθούμε συνεχώς μέχρι να εντοπίσουμε ποιες είναι οι καινούργιες πληροφορίες που έχουν καταχωρηθεί σε αυτόν. Τα RSS Feeds μας δίνουν τη δυνατότητα να ενημερωνόμαστε έγκαιρα για τις καινούργιες πληροφορίες που έχουν προστεθεί στις πηγές που μας ενδιαφέρουν.

Το RSS είναι το ακρονύμιο για τα Rich Site Summary, ή Really Simple Syndication, ή RDF Site Summary. Είναι ένα κομμάτι κώδικα XML το οποίο περιγράφει ένα κανάλι ή ένα feed πρόσφατων ενημερώσεων σε μία ιστοσελίδα. Η βιβλιοθήκη μπορεί να εκμεταλλευτεί τα RSS Feeds για να ενημερώνει τους χρήστες αλλά και τους υπόλοιπους βιβλιοθηκονόμους για καινούργιες υπηρεσίες, για το νεοαποκτηθέν υλικό, για νέες καταχωρίσεις στο ιστολόγιο που μπορεί να διατηρεί αλλά και στον κατάλόγό της (Holvoet 2006, pp.32-33).

3.1.3 Wikis

Τα wikis είναι ιστοσελίδες στις οποίες μπορεί οποιοσδήποτε έχει πρόσβαση στο Διαδίκτυο να καταχωρεί κείμενα αλλά και να επιμελείται όλα όσα έχουν ήδη καταχωρηθεί. Το πιο γνωστό wiki είναι η Wikipedia η οποία υπάρχει σε πολλές γλώσσες, ανάμεσα στις οποίες και η Ελληνική. Στις βιβλιοθήκες ένα wiki θα μπορούσε να βοηθήσει στην ανάπτυξη της συλλογής αλλά και στις υπηρεσίες πληροφόρησης επιτρέποντας την ευρεία συνεργασία μεταξύ των βιβλιοθηκονόμων διαφορετικών βιβλιοθηκών. Εκεί θα μπορούσαν να δημοσιεύονται εκθέσεις από συνέδρια, θέματα ειδικού ενδιαφέροντος ή ακόμα και αφηγήσεις προσωπικών επαγγελματικών εμπειριών (Long 2006, pp.157-159).

Ένα από τα πιο γνωστά βιβλιοθηκονομικά wikis είναι το Library Success: a best practices wiki (2007) στο οποίο δημοσιεύονται επιτυχημένες πρακτικές βιβλιοθηκών, συμβουλές, ενδιαφέροντες σύνδεσμοι στο Διαδίκτυο και ότι άλλη πληροφορία μπορεί να βοηθήσει στην καλή λειτουργία των βιβλιοθηκών. Η δημιουργός του Meredith Farkas αναφέρει ότι ο στόχος του Library Success είναι να αποτελέσει ένα αποθετήριο καλών ιδεών για τους βιβλιοθηκονόμους.

3.1.4 Social bookmarking

Social bookmarking είναι η αποθήκευση των ιστοσελίδων που μας ενδιαφέρουν σε μία δημόσια σχετική ιστοσελίδα και η οργάνωσή τους με τη χρήση tags. Δεν πρέπει να συγχέεται με το bookmarking το οποίο είναι η αποθήκευση ιστοσελίδων στον προσωπικό μας υπολογιστή. Για να δημιουργήσουμε μία συλλογή με social bookmarks πρέπει να γραφτούμε σε μία υπηρεσία social bookmarking η οποία θα μας επιτρέπει να αποθηκεύουμε συνδέσμους, να προσθέτουμε τα tags της αρεσκείας μας και να καθιστούμε τη συλλογή μας δημόσια ή ιδιωτική. Οι χρήστες μίας social bookmarking υπηρεσίας μπορούν να κάνουν αναζήτηση στις πηγές με λέξεις-κλειδιά ή όνομα χρηστών και να δούνε τους συνδέσμους, τα tags και τα ταξινομικά συστήματα που οι εγγεγραμμένοι χρήστες έχουν δημιουργήσει και αποθηκεύσει (Educause Learning Initiative 2005). Μερικές διαδικτυακές υπηρεσίες social bookmarking είναι τα del.icio.us (del.icio.us 2007), Furl (Furl 2007) και το citeulike (citeulike 2007) για την επιστημονική πληροφορία.

3.1.5 Δημοσίευση και οργάνωση οπτικοακουστικού υλικού

Η βιβλιοθήκη μπορεί πλέον να δημοσιεύει, αποθηκεύει και οργανώνει το οπτικοακουστικό υλικό της στο Διαδίκτυο αλλά και να χρησιμοποιεί το οπτικοακουστικό υλικό άλλων βιβλιοθηκών και ιδρυμάτων μέσα από σχετικές διαδικτυακές υπηρεσίες όπως το Flickr για τις φωτογραφίες, το Youtube για τα βίντεο (Κοκκίδου 2007) ενώ για τις ηχογραφήσεις συνηθίζεται ο όρος podcasting που παραπέμπει σε ηχητικά αρχεία των οποίων οι δημιουργοί μπορούν να ανεβάσουν στο Διαδίκτυο επιτρέποντας στους υπόλοιπους χρήστες να τα κατεβάσουν στους ηλεκτρονικούς υπολογιστές τους και να τα ακούσουν όποτε αυτοί επιθυμούν (Maxymuk 2007, pp.54-57). Τη στιγμή αυτή, η Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας (2004) χρησιμοποιεί και τα τρία αυτά μέσα για την προβολή και προώθηση του οπτικοακουστικού της υλικού της.

3.1.6 Κοινωνικά δίκτυα (Social networks)

Τα κοινωνικά δίκτυα είναι δίκτυα χρηστών με κοινά ενδιαφέροντα. Επιτρέπουν την ανταλλαγή μηνυμάτων, τη χρήση ιστολογίων και οπτικοακουστικού υλικού, την οργάνωση όλου του υλικού με tags κτλ. Ανάμεσα στα κοινωνικά δίκτυα συγκαταλέγονται το MySpace (MySpace 2007) και το Facebook (Facebook 2007) τα οποία προσφέρουν στον χρήστη μία προσωπική ιστοσελίδα στην οποία μπορεί να κάνει όσα αναφέρθηκαν παραπάνω και αργότερα να προσθέσει στο δίκτυό του άλλους χρηστές με τους οποίους θα ανταλλάσει απόψεις και υλικό.

Μέσα σε αυτά τα δίκτυα υπάρχουν θεματικές ομάδες στις οποίες μπορεί να γίνει μέλος οποιοσδήποτε ενδιαφέρεται για το θέμα που καλύπτουν και είναι μέλος του δικτύου. Π.χ. στο Facebook μπορεί κάποιος να συμμετέχει σε ομάδες με θέμα τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες ή τη Βιβλιοθήκη 2.0 και να δημιουργήσει μία ομάδα με το θέμα που τον ενδιαφέρει. Με αυτό τον τρόπο διευκολύνεται η επιστημονική επικοινωνία εντός και εκτός συνόρων και ανταλλάσσονται απόψεις που διευκολύνουν την ανάπτυξη ποικίλων κλάδων.

Ένα βιβλιοθηκονομικό κοινωνικό δίκτυο είναι το Library 2.0 (2007). Είναι ένα δίκτυο το οποίο δημιούργησε ο Bill Drew χρησιμοποιώντας το λογισμικό της Ning (2007). Τη στιγμή που γράφεται η παρούσα εισήγηση το Library 2.0 αριθμεί 2099 μέλη από όλο τον κόσμο τα οποία γράφουν τις απόψεις τους για θέματα που αφορούν τη Βιβλιοθήκη 2.0, σχολιάζουν τις απόψεις των άλλων, συμμετέχουν σε συζητήσεις, προτείνουν ιδέες και βρίσκονται σε καθημερινή επικοινωνία. Το Library 2.0 έχει και αυτό μικρότερες θεματικές ομάδες μερικές από τις οποίες είναι οι “Academic Libraries and Library 2.0/ Web 2.0”, “Training 2.0”, “European Librarians 2.0” κτλ.

4. Ιστολόγια

4.1. Τι είναι τα ιστολόγια

Αυτό που έφερε όμως την επανάσταση στο Web 2.0 είναι τα ιστολόγια. Weblogs, blogs, ιστολόγια, όποιον όρο και αν χρησιμοποιήσουμε, εννοούμε το ίδιο πράγμα, μία ιστοσελίδα που ενημερώνεται συχνά και η οποία περιέχει χρονολογημένες δημοσιεύσεις με τις πιο πρόσφατες να εμφανίζονται πρώτες (Bhatt 2005, pp.28-32). Οι δημοσιεύσεις στα ιστολόγια ονομάζονται posts και οι συγγραφείς και διαχειριστές τους bloggers. Τα posts περιέχουν κείμενο, φωτογραφίες, οπτικοακουστικό υλικό, παραπομπές σε άλλους ιστότοπους και μπορούν να σχολιαστούν από άλλους bloggers ή από απλούς χρήστες του Διαδικτύου. Το θέμα του κάθε post μπορεί να καθοριστεί με τη χρήση tags και το περιεχόμενο των ιστολογίων μπορεί να αρχειοθετηθεί χρονολογικά και θεματικά.

4.2. Τα ιστολόγια ως μέσο επικοινωνίας

Σύμφωνα με έρευνα του Πανεπιστημίου του Stanford τα κίνητρα για τη δημιουργία και χρήση ιστολογίων είναι η καταγραφή των προσωπικών εμπειριών των bloggers και η επικοινωνία με γνωστούς τους, ο σχολιασμός της επικαιρότητας και διαφόρων θεμάτων, η δυνατότητα έκφρασης απόψεων και πεποιθήσεων, η ανταλλαγή απόψεων και δημιουργία κοινοτήτων με παρόμοια ενδιαφέροντα για ανταλλαγή απόψεων και επικοινωνία (Nardi 2004, pp.41-46). Διαπιστώνουμε λοιπόν ότι ένας από τους πιο βασικούς ρόλους ενός ιστολογίου είναι αυτός της ενημέρωσης και της επικοινωνίας η οποία μπορεί να γίνει σε γενικό αλλά και ειδικό επιστημονικό επίπεδο.

Τα ιστολόγια επιτρέπουν την ταχύτατη ενημέρωση και επικοινωνία. Χαρακτηριστικό παράδειγμα γρήγορης επικοινωνίας είναι η κινητοποίηση που έγινε με αφορμή το θάνατο της Αμαλίας Καλυβινού, η οποία στο ιστολόγιό της αφηγούνταν τη μάχη της με τον καρκίνο και με την αδιαφορία ορισμένων ιατρών και του Εθνικού Συστήματος Υγείας (Malpractice 2007). Με το που μαθεύτηκε ο θάνατός της, το νέο μεταφέρθηκε από ιστολόγιο σε ιστολόγιο με ταχύτατους ρυθμούς με αποτέλεσμα να οργανωθούν όλοι οι Έλληνες bloggers και ως διαμαρτυρία για την αναποτελεσματικότητα του συστήματος υγείας να κηρύξουν την 1η Ιουνίου ως ημέρα αφιερωμένη στην Αμαλία Καλυβινού και να δημοσιεύσουν ένα post στη μνήμη της. Ο θάνατος της Αμαλίας Καλυβινού ανακοινώθηκε την 25η Μαΐου 2007 με ένα σχόλιο στο τελευταίο post του ιστολογίου της από την κοινωνική λειτουργό του νοσοκομείου στο οποίο νοσηλευόταν και την 1η Ιουνίου 2007 τα ιστολόγια που συμμετείχαν στην διαμαρτυρία ήταν πάνω από 1000. Η είδηση και το γεγονός μεταφέρθηκε στην τηλεόραση, το ραδιόφωνο και τις εφημερίδες (Ηρειώτου 2007).

Σε βιβλιοθηκονομικό επίπεδο μας δίνεται επίσης η δυνατότητα να επικοινωνήσουμε με άλλους βιβλιοθηκονόμους και να ανταλλάξουμε απόψεις και πρακτικές. Πρόσφατα σε πολλά βιβλιοθηκονομικά ιστολόγια του εξωτερικού, έγιναν έντονες συζητήσεις πάνω στην απόφαση της Perry Branch Library της Αριζόνα των Η.Π.Α. να εγκαταλείψει το ταξινόμικό σύστημα Dewey και να ταξιθετεί τα βιβλία με τον τρόπο που τα ταξιθετεί ένα βιβλιοπωλείο (Lavallee 2007). Μία αναζήτηση στο Google Blog Search (2007a) για κείμενα που δημοσιεύτηκαν σε ιστολόγια μεταξύ 1 έως 31 Ιουλίου 2007, και περιέχουν τους όρους “dewey” και “Perry Branch Library” έδωσε πίσω 55 αποτελέσματα (Google Blog Search 2007b).

Παρατηρούμε ότι για να ενημερωθεί η βιβλιοθηκονομική κοινότητα για αυτό το νέο τρόπο ταξινόμησης και ταξιθέτησης δεν χρειάστηκε να γίνει δημοσίευση σε κάποιο συνέδριο ή περιοδικό το οποίο μάλιστα θα ήταν πολύ χρονοβόρο, αλλά τα νέα διαδόθηκαν με ραγδαίους ρυθμούς μέσα από ιστολόγια και το κυριότερο από όλα έγιναν συζητήσεις και καταγράφηκαν πολλές διαφορετικές απόψεις τις οποίες μπορεί να διαβάσει οποιοσδήποτε έχει σύνδεση στο ίντερνέτ και να συμμετάσχει καταχωρώντας τις δικές του.

4.3. Δημιουργία και σχετικό λογισμικό

Οι bloggers δεν χρειάζεται να γνωρίζουν HTML ή να έχουν εξειδικευμένες γνώσεις πάνω στην κατασκευή ιστοσελίδων. Το λογισμικό βρίσκεται στο Διαδίκτυο και έτσι οι χρήστες δεν χρειάζεται να το κατεβάσουν στον υπολογιστή τους. Είναι είτε δωρεάν είτε πάρα πολύ φθινό και δεν απαιτείται ειδικός server καθώς οι υπηρεσίες που προσφέρουν το λογισμικό προσφέρουν ταυτόχρονα δωρεάν αποθηκευτικό χώρο (Pedley 2005, pp.95-100). Μερικές από τις υπηρεσίες που δίνουν τη δυνατότητα δημιουργίας ιστολογίου είναι οι Blogger (2007), Wordpress (2007), LiveJournal (2007), TypePad (2007) καθώς και το ελληνικό Pathfinder Blogs (2006). Με το που επισκέπτεται ο χρήστης την ιστοσελίδα της κάθε υπηρεσίας, του ζητείται να ανοίξει έναν λογαριασμό επιλέγοντας ένα όνομα χρήστη και ένα κωδικό πρόσβασης και στη συνέχεια είναι έτοιμος να κάνει τις ρυθμίσεις που αυτός επιθυμεί και να αρχίσει να καταχωρεί τα δικά του κείμενα ανώνυμα ή επώνυμα.

4.4. Διαχείριση και οργάνωση

Τα μέρη ενός ιστολογίου είναι ο τίτλος του, οι καταχωρήσεις με την ημερομηνία που πραγματοποιήθηκαν, το περιεχόμενό του το οποίο μπορεί να είναι γενικό ή ειδικό και τα σχόλια και η συζήτηση που αναπτύχθηκε σε κάθε καταχώρηση. Επίσης, συνήθως δίπλα από τις καταχωρήσεις υπάρχει ένας ξεχωριστός χώρος, το sidebar, όπου μπορούν να καταχωρηθούν επιπρόσθετες πληροφορίες όπως ενδιαφέροντες σύνδεσμοι στο διαδίκτυο, σύνδεσμοι σε άλλα ιστολόγια και προσωπικές πληροφορίες για τον διαχειριστή ή τους διαχειριστές του ιστολογίου. Τέλος το κάθε ιστολόγιο έχει και το δικό του RSS Feed για την έγκυρη ενημέρωση των αναγνωστών του (Academic Blogging 2005). Οι καταχωρήσεις μπορούν να οργανωθούν σύμφωνα με το θέμα τους σε κατηγορίες και σε κάθε καταχώρηση μπορούμε να βάλουμε τα tags που την περιγράφουν καλύτερα.

Ένα ιστολόγιο μπορούν να το διαχειρίζονται ένα ή και περισσότερα άτομα και κατά αυτό το τρόπο μπορεί γίνει ένα μέσο καθημερινής επικοινωνίας μίας επιστημονικής ομάδας ή μίας επιστημονικής κοινότητας. Κάθε μέλος της ομάδας μπορεί να κάνει καταχωρήσεις στο ιστολόγιο και τα υπόλοιπα μέλη θα μπορούν να τις σχολιάζουν και να εξελίσσονται συζητήσεις. Επίσης, το ιστολόγιο μπορεί να είναι δημόσιο ή και περιορισμένης πρόσβασης και οι εγκεκριμένοι αναγνώστες να έχουν πρόσβαση σε αυτό με τη χρήση ενός όνοματος χρήστη και ενός κωδικού πρόσβασης.

4.5. Widgets

Τα widgets είναι μικρογραφίες Web 2.0 υπηρεσιών τις οποίες μπορούμε να τοποθετήσουμε στα ιστολόγια αντιγράφοντας τον κώδικά τους, στην HTML του ιστολογίου. Κατά αυτό το τρόπο μπορούμε να έχουμε στο ιστολόγιό μας όλη τη πληροφορία που θέλουμε να κάνουμε γνωστή στους

αναγνώστες μας. Ένα από τα πιο χρήσιμα widgets που μπορεί να τοποθετηθεί στα θεματικά ιστολόγια είναι αυτό του del.cio.us (2007) το οποίο παρουσιάζει όλους τους συνδέσμους που θεωρεί ο χρήστης του ενδιαφέροντες ή τα tags που χρησιμοποιεί για την θεματική περιγραφή των συνδέσμων. Παρομοίως το Google Reader (2007) προσφέρει ένα widget το οποίο μας επιτρέπει να δείχνουμε στους αναγνώστες του ιστολογίου μας ποια ήταν τα πιο ενδιαφέροντα posts που διαβάσαμε μέσω του reader μας. Επίσης, μπορούμε να καταχωρίσουμε ένα πλαίσιο για συγχρονισμένη ανταλλαγή μηνυμάτων το οποίο θα δείχνει ποιοι χρήστες είναι τη συγκεκριμένη στιγμή στο Διαδίκτυο και το οποίο θα επιτρέπει σε όλους τους αναγνώστες του ιστολογίου να ανταλλάσσουν μηνύματα και να συμμετέχουν σε συζητήσεις. Με άλλα λόγια μπορούμε να έχουμε σε μία επιφάνεια όλη την πληροφορία που θέλουμε χωρίς να αναγκάζεται ο αναγνώστης να κάνει πολλές μεταβάσεις από σελίδα σε σελίδα.

4.6. Ιστολόγια και RSS Feeds

Τα ιστολόγια προσφέρουν RSS Feeds για τις νέες τους καταχωρήσεις αλλά και για τα καινούργια σχόλια που γίνονται σε αυτές. Επειδή, όπως προαναφέρθηκε είναι πολύ δύσκολο έως αδύνατο να ελέγχουμε καθημερινά για νέες καταχωρήσεις ή για νέα σχόλια στα ιστολόγια που μας ενδιαφέρουν, μπορούμε να προσθέσουμε τα RSS feeds τους σε έναν RSS Reader όπως τον Google Reader (2007) ή τα Bloglines (2007) και κάθε φορά που γίνεται κάποια ανανέωση ο Reader να μας ενημερώνει για αυτή ώστε να έχουμε έγκαιρη ενημέρωση.

Οι RSS readers ή aggregators είναι υπηρεσίες οι οποίες μας επιτρέπουν να δούμε τις νέες καταχωρήσεις στα ιστολόγια που μας ενδιαφέρουν. Προσθέτουμε το RSS feed ή το URL του ιστολογίου στον reader και κάθε φορά που δημοσιεύεται κάτι καινούργιο, λαμβάνουμε τη σχετική ειδοποίηση από τον reader. Επίσης, μας επιτρέπει να οργανώσουμε τα RSS Feeds σε κατηγορίες και να αποθηκεύουμε ξεχωριστά τα δημοσιεύματα που μας κίνησαν το ενδιαφέρον ώστε να τα ανακτούμε πιο γρήγορα (Wusteman 2004, pp.404-413).

Το RSS feed μπορεί να το βρει ο χρήστης στο κάθε ιστολόγιο ξεχωριστά. Όσα ιστολόγια προσφέρουν RSS feed το δηλώνουν με σχετικό σύνδεσμο ή σε περίπτωση που δεν αναφέρεται πουθενά μπορούμε να το μάθουμε καταχωρώντας το URL τους σε έναν RSS reader.

4.7. Ιστολόγια βιβλιοθηκών και βιβλιοθηκονόμων

Οι βιβλιοθήκες και οι βιβλιοθηκονόμοι υιοθέτησαν αμέσως αυτό το νέο μέσο ενημέρωσης και επικοινωνίας και αυτή τη στιγμή με μία περιήγηση στα LISWiki (2007) και στο Blogging Libraries

Wiki (2006) θα διαπιστώσουμε ότι υπάρχουν εκατοντάδες βιβλιοθηκονομικά ιστολόγια. Εκτός από αυτά που το περιεχόμενό τους είναι γενικό υπάρχουν και ειδικά όπως τα Catalogablog (2007) και Cataloging Futures (2007) με θέματα που έχουν να κάνουν με την καταλογογράφηση, τα Digital Curation Blog (2007) και Digitization 101 (2007) για το ψηφιοποιημένο υλικό ή το Infoisland.org (2007) για τις βιβλιοθήκες σε εικονικούς κόσμους.

Επίσης, υπάρχουν ομαδικά ιστολόγια του προσωπικού διαφόρων βιβλιοθηκών για την μεταξύ τους επικοινωνία και ενημέρωση όπως τα Bernardrefdesk (2007) και Reference at Newman Library (2007) αλλά και αυτά των ενώσεων βιβλιοθηκονόμων και βιβλιοθηκών όπως τα Library and Information Technology Association (LITA Blog 2007) και Association of College and Research Libraries (ACRLog 2007).

Στην Ελλάδα μέχρι τη στιγμή που γράφεται η παρούσα εισήγηση υπάρχουν πέντε ιστολόγια που καλύπτουν θέματα σχετικά με τη βιβλιοθηκονομία και μόνο η Blegen Library της American School of Classical Studies at Athens διατηρεί δικό της ιστολόγιο.

Βιβλιογραφία

Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας (2004) **Δημόσια Κεντρική Βιβλιοθήκη Βέροιας:**

ψηφιακές εμπειρίες [Internet]. Available from:

<<http://www.libver.gr/ecpage.asp?id=3472&nt=18&banner=&submenu=0>> [Accessed 22 July 2007].

Ηρειώτου, Ματίνα (2007) Η Αμαλία ήθελε να ξυπνήσει συνειδήσεις [Internet], **Τα Νέα**. Available from: <<http://www.tanea.gr/Article.aspx?d=20070602&nid=4874415>> [Accessed 2 August 2007].

Κοκίδου, Μ. (2007) Web 2.0: είμαι online. **PC Magazine**. 7 (3) Μάρτιος, pp. 101-117.

Academic Blogging (2005) **Academic Blogging: strategies for using weblogs to promote active learning and professional development** [Internet], The University of Tennessee. Available from:

<<http://edtech.tennessee.edu/%7Eset31/default.html>> [Accessed 31 July 2007].

ACRLog (2007) **ACRLog: Association of College & Research Libraries** [Internet]. Available from: <<http://www.acrlblog.org/>> [Accessed 5 August 2007].

BernardRefDesk (2007) **BernardRefDesk** [Internet]. Available from: <<http://barnardrefdesk.blogspot.com/>> [Accessed 5 August 2005].

Bhatt, J. (2005) Blogging as a tool: innovative approaches to information access. **Library Hi Tech News** 9, pp.28-32.

Blogger (2007) **Blogger** [Internet]. Google. Available from: <<https://www.blogger.com/start>> [Accessed 3 August 2007].

Blogging Libraries Wiki (2006) **Blogging Libraries Wiki** [Internet]. Available from: <http://www.blogwithoutalibrary.net/links/index.php?title=Welcome_to_the_Blogging_Libraries_Wiki> [Accessed 2 August 2007].

Bloglines (2007) **Bloglines** [Internet]. IAC Search & Media. Available from: <<http://www.bloglines.com/>> [Accessed 1 August 2007].

Breeding, M. (2006) Web 2.0? let's get to web 1.0 first. **Computers in Libraries**. 26 (5) May, pp. 30-33.

Catalogablog (2007) **Catalogablog** [Internet]. David Bigwood. Available from: <<http://catalogablog.blogspot.com/>> [Accessed 5 August 2007].

Cataloging Futures (2007) **Cataloging Futures: a “work” in progress** [Internet]. Christine Schwartz. Available from: <<http://www.catalogingfutures.com/catalogingfutures/>> [Accessed 5 August 2007].

citeulike (2007) **citeulike** [Internet]. Available from: <<http://www.citeulike.org/>> [Accessed 23 July 2007].

Curran, K., Murray, M. & Christian, M. (2007) Taking the information to the public through Library 2.0. **Library Hi Tech**. 25 (2), pp.288-297.

del.icio.us (2007) **del.icio.us** [Internet]. Available from: <<http://del.icio.us/>> [Accessed 23 July 2007].

Digital Curation Blog (2007) **Digital Curation Blog** [Internet]. Chris Rusbridge. Available from: <<http://digitalcuration.blogspot.com/>> [Accessed 5 August 2007].

Digitization 101 (2007) **Digitization 101** [Internet]. Jill Hurst-Wahl. Available from: <<http://hurstassociates.blogspot.com/>> [Accessed 5 August 2007].

Educause Learning Initiative (2005) **7 things you should know about social bookmarking** [Internet], Educause Learning Initiative. Available from: <www.educause.edu/ir/library/pdf/ELI7001.pdf> [Accessed 25 July 2007].

Facebook (2007) **Facebook** [Internet]. Available from: <<http://www.facebook.com/>> [Accessed 23 July 2007].

Furl (2007) **Furl: your personal web file** [Internet]. Look Smart. Available from: <<http://www.furl.net/>> [Accessed 23 July 2007].

Google Blog Search (2007a) **Google Blog Search** [Internet], Google. Available from: <<http://blogsearch.google.com/blogsearch?hl=en>> [Accessed 1 August 2007].

Google Blog Search (2007b) **Google Blog Search: “dewey” “perry branch library”** [Internet], Google. Available from: <http://blogsearch.google.com/blogsearch?hl=en&ie=UTF-8&scoring=d&q=dewey+%22perry+branch+library%22&as_maxm=7&as_miny=2007&as_maxy=2007&as_minm=7&as_mind=1&as_maxd=31&as_drrb=b&ctz=-180&c1cr=7%2F1%2F2007&c2cr=7%2F31%2F2007&btnD=Go> [Accessed 1 August 2007].

Google Maps (2007) **Google Maps** [Internet]. Google. Available from: <<http://maps.google.com/>> [Accessed 6 August 2007].

Google Reader (2007) **Google Reader** [Internet]. Google. Available from: <reader.google.com> [Accessed 1 August 2007].

Google Talk. (2007) **Google Talk: a Google approach to instant communications** [Internet]. Google. Available from: <<http://www.google.com/talk/>> [Accessed 14 July 2007].

Hammond, T., Hannay, T., Lund, B. & Scott, J. (2005) Social bookmarking tools (I): a general review. **DLib Magazine** [Internet], April, 11 (4). Available from: <http://www.leedsmet.ac.uk/lskills/open/sfl/content/harvard/bib_refelec/02.html> [Accessed 20 July 2007].

Holvoet, K. (2006) What is RSS and how can libraries use it to improve patron service? **Library Hi Tech News** 8, pp. 32-33.

Infoisland.org (2007) **Infoisland.org: Second Life Library 2.0** [Internet]. Available from: <<http://infoisland.org/>> [Accessed 5 August 2007].

Lavallee, A. (2007) **Discord over Dewey** [Internet], The Wall Street Journal Online. Available from: <<http://online.wsj.com/article/SB118340075827155554.html>> [Accessed 1 August 2007].

Library 2.0 (2007) **Library 2.0** [Internet], Ning. Available from: <<http://library20.ning.com/>> [Accessed 23 July 2007].

LibraryJournal (2007) **LibraryJournal** [Internet]. Available from: <<http://www.livejournal.com/>> [Accessed 3 August 2007].

Library Success: a best practices wiki (2007) **Library Success: a best practices wiki** [Internet]. Available from: <http://www.libsuccess.org/index.php?title=Library_Success:_A_Best_Practices_Wiki> [Accessed 27 July 2007].

LISWiki (2007) **LISWiki: Weblogs** [Internet]. Available from: <<http://liswiki.org/wiki/Weblogs>> [Accessed 2 August 2007].

LITA Blog (2007) **LITA Blog: Library and Information Technology Association** [Internet]. Library and Information Technology Association. Available from: <<http://www.litablog.org/>> [Accessed 5 August 2007].

Long, S.A. (2006) Exploring the wiki world: the new face of collaboration. **New Library World**, 107 (1222/1223), pp.157-159.

Malpractice (2007) **Malpractice** [Internet]. Αμαλία Καλυβινού. Available from: <<http://fakellaki.blogspot.com/>> [Accessed 2 August 2007].

Maness, J. M. (2006) Library 2.0 Theory: Web 2.0 and its implications for libraries. **Webology** [Internet], June, 3 (2). Available from: <<http://www.webology.ir/2006/v3n2/a25.html>> [Accessed 10 July 2007].

Maxymuk, J. (2007) Online Communities. **The Bottom Line: Managing Library Finances**, 20 (1), pp.54-57.

MySpace (2007) **MySpace.com: a place for friends** [Internet]. Available from: <<http://www.myspace.com/>> [Accessed 23 July 2007].

MSN Messenger (2007) **MSN Messenger** [Internet]. Available from: <<http://webmessenger.msn.com/>> [Accessed 14 July 2007].

Nardi, B.A. (2004) Why we blog. **Communications of the ACM** 47 (12), pp.: 41-46.

Ning (2007) **Ning: create your own social network for anything** [Internet]. Available from: <<http://www.ning.com/>> [Accessed 23 July 2007].

O'Reilly, T. (2005) **What is Web 2.0: design patterns and business models for the next generation software** [Internet], O'Reilly Media. Available from: <<http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html>> [Accessed 5 July 2007].

Pathfinder Blogs (2006) **Pathfinder Blogs** [Internet]. Phaistos Networks S.A. Available from: <<http://blogs.pathfinder.gr/>> [Accessed 3 August 2007].

Pedley, P. (2005) International phenomenon? Amateur journalism? Legal minefield? **Business Information Review** 22 (2), pp.:95-100.

Referenece at Newman Library (2007) **Reference at Newman Library** [Internet]. Available from: <<http://referencenewman.blogspot.com/>> [Accessed 5 August 2007].

TypePad (2007) **TypePad** [Internet]. Six Apart. Available from: <<http://www.typepad.com/>> [Accessed 3 August 2007].

Wordpress (2007) **Wordpress** [Internet], Automattic Inc. Available from: <<http://wordpress.com/>> [Accessed 3 August 2007].

Wusteman, J. (2004) RSS: the latest feed. **Library Hi Tech**, 22 (4) August, pp. 404-413.

Yahoo! Messenger. (2007) **Yahoo! Messenger** [Internet], Available from: <<http://messenger.yahoo.com/webmessengerpromo.php>> [Accessed 14 July 2007].